

LEMALAR

Ahmet Türkan tarafından yazıldı
Pazartesi, 29 Nisan 2024 05:55 -

LEM'ALAR

(Trke Risale-i Nur'un Yirmiikinci Sözü ile aynı mealindedir)

                                     

                *                                                                               
*                            

                                                                                                  
                                                                  *                          

Ey daire-i esbabdan zuhur eden i leri, h diseleri esbaba isnad eden gafil, cahil! Mal sahibi zannetti in esbab, mal sahibi değillerdir. Asıl mal sahibi, onların arkasında i  gören kudret-i ezeliyedir. Onlar, ancak o kudretten gelen hakikî te'sirleri ilân ve ne retmekle muvazzaftırlar. Demek daire-i esbab, h k metin kalem dairesi hükmündedir ki, yukarıdan gelen emirlerin tebligatı o daireden yapılıyor.  nki izzet ve azamet perdeyi iktiza eder; tevhid ve celal dahi  irketi reddeder, te'siri esbaba vermiyor.

Evet Sultan-ı Ezeli'nin memurları vardır amma, icr at ıları değillerdir ki, saltanat ve Rubûbiyetinde ortak olsunlar. Ancak o memurların vazifesi dell llıktır ki, kudretin icr atını il n ediyorlar. Veya o memurlar, nâzır m  ahidlerdir ki, gördükleri evamir-i tekviniyeye karşı yaptıkları itaat ve inkiyad ile istidadlarına göre bir nevi ibadet yapmış olurlar. Demek esbâb, ancak ve ancak kudretin izzetini, Rubûbiyetin ha metini izhar için vaz'edilmiş bir takım vasıtalarıdır. Yoksa, kudretin acz ve ihtiyacı için muavenet eden yardımcı değillerdir.

Be er

sh: » (Ms: 10)

sultanlarının memurları ise; sultanların ihtiyaç ve aczlerini def' için tâyinlerine zaruret hâsıl olan yardımcı ve ortaklarıdır. Binaenaleyh Allah'ın memurlarıyla insanın memurları arasında münasebet yoktur. Yalnız gafil ve cahil olanlar hâdiselerde ve vukuattaki hikmetleri, güzellikleri göremediklerinden, Cenab-ı Hakk'tan şekva ve şikâyetlere başlarlar. İşte o şekva ve şikayetlerin hedefini değiştirmek için esbâb vaz'edilmiştir. Çünkü kusur onlardan çıkıyor, onların kabiliyetsizliğinden ileri geliyor. Bu sırra bir misal-i lâtif suretinde bir temsil-i mânevî rivayet ediliyor ki:

Hazret-i Azrail Aleyhisselâm, Cenâb-ı Hakk'a demiş ki:

-Kabz-ı ervah vazifesinde senin ibadın benden şekva edecekler. Benden küsecekler.

Cenab-ı Hak lisan-ı hikmetle ona demiş ki:

-Senin ile ibadımın ortasında musîbetler, hastalıklar perdesini bırakacağım. Tâ şekvaları onlara gidip sana küsmesinler.

Evet nasılkı hastalıklar perdedir, ecelde tevehhüm olunan fenalıklara mercidirler. Ve kabz-ı ervahta hakikî olarak hikmet ve güzellik, Hazret-i Azrail Aleyhisselâm'ın vazifesine mütealliktir. Öyle de Hazret-i Azrail Aleyhisselâm da bir perdedir. Kabz-ı ervahta zâhiren merhametsiz görünen ve rahmetin kemaline münasib düşmeyen bazı hâlâta merci olmak için o memuriyete bir nâzır ve kudret-i İlâhiyeye bir perdedir.

Evet izzet ve azamet ister ki, esbab perdedar-ı dest-i kudret ola aklın nazarında; tevhid ve celâl ister ki, esbab ellerini çeksinler tesir-i hakikîden...

TENBİH

Arkadaş! Tevhid iki çeşit olur:

Birisi âmiyâne tevhiddir ki: “Allah'ın şeriki yok ve bu kâinat Onun mülküdür.” der. Bu kısım tevhid sahiblerinin fikirce gaflet ve dalâlete düşmeleri korkusu vardır.

İkincisi hakikî tevhiddir ki: “Allah birdir, mülk Onundur, vücud Onundur, her şey Onundur.” der; lâyetzelzel bir itikada sahibdirler. Bu kısım tevhid sahipleri, her şeyin üstünde Cenâb-ı Hakk'ın sikkelerini görür ve her şeyin cebhesinde bulunan mührünü, damgasını okur. Ve bu sayede huzurî bir tevhid melekesi mâliki olurlar ki, dalalet ve evhamın taarruzundan kurtulurlar.

Kur'an-ı Hakîm'den istifade ettiğimiz ikinci kısım tevhidin birkaç mertebelerini birkaç lem'a zımında izah edeceğiz:

sh: » (Ms: 11)

BİRİNCİ LEM'A: Bakınız! Her bir masnuun yüzünde öyle bir sikke vardır ki, ancak her şeyi halkeden Hâlık'a mahsustur. Ve her bir mahlukun cephesinde öyle bir hâtem vurulmuştur ki, her şeyi yapan Sâni'den maada kimsede o hâtem bulunmaz. Ve kudretin neşrettiği mektublarından her bir mektubun âhirinde, taklidi kabil olmayan öyle bir turra vardır ki, ancak Sultan-ı Ezel ve Ebed'e hastır. O gibi sikkelerden yalnız hayat üzerinde parlayan sikke-i i'caza bakınız ki; hayat ile bir şeyden pek çok şeyler husule gelir, icad edilir. Ve pek çok şeyler dahi bir şey-i vâhide emr-i Rabbaniyle inkılab ederler. Meselâ: Su, bir şey-i vâhid iken pek çok uzuvlara, cihazlara Allah'ın izni ile menşe olur, icad edilirler. Ve mideye giren pek çok muhtelif yemekler ve meyvelerden Hâlık-ı Teâlâ tek bir cismi icad eder, tek bir cisim husule getirir.

İşte kalb, akıl, şuur sahibi olan bir adam, bu ciheti düşünürse anlar ki, bir şeyden çok şeyleri icad edip çıkartmak ve çok şeyleri bir şeye tahvil etmek, ancak her şeyi halkeden ve her şeyi yapan Sâni'a mahsus bir sikkedir.

İKİNCİ LEM'A: Sayısız hâtemlerden canlı mahlûkata vaz'edilen hayat hâtemine bakınız! Evet canlı bir mahlûk, câmiyeti itibariyle, kâinata küçük bir misaldir, şecere-i âleme güzel ve tatlı bir meyvedir, kevn ve vücuda bir nüvedir ki, Cenab-ı Hak o nüvede pek çok âlemlerin örneklerini dercetmiştir. Sanki o zîhayat gayet hakîmane muayyen nizamlar ile bütün vücudlardan sağılmış bir katre veya bir noktadır. Bu itibarla bir zîhayatı halketmek, bütün kâinatı yed-i tasarrufuna alan Cenab-ı Hak'tan maada hiç bir şeye isnad edilemez.

Evet akıllı bozulmayan bir şahıs, teemmülü neticesinde anlar ki: Meselâ bal arısını pek çok şeylere fihriste yapan ve kitab-ı kâinatın ekser mesailini insanın mahiyetinde yazan ve incir nüvesinde incir ağacının programını derceden ve insanın kalbini binlerce âlemlere örnek ve pencere yapan ve beşerin kuvve-i hâfızasında tarih-i hayatını taallûkatıyla beraber yazan, ancak ve ancak her şeyi yaratan Hâlık olabilir. Ve böyle bir tasarruf, yalnız ve yalnız Rabb-ül Âlemîn'e mahsus bir hâtemdir.

ÜÇÜNCÜ LEM'A: Cenab-ı Hakk'ın canlı mahlûkata bastığı hayat hâteminin gayr-ı mütenahî nakış ve keyfiyetlerinden bir nümuneyi göstereceğiz.

Şöyle ki:

Nasıl ki suyun katrelerinden, şişenin parçalarından tut, seyyar yıldızlara kadar şeffaf veya şeffaf gibi her şeyde şemsin cilvelerinden

sh: » (Ms: 12)

şemse mahsus bir turra, bir cilve bulunur. Kezalik Şems-i Ezelî'nin de bütün canlı mahlukatta "ihya ve nefh-i hayat" cihetiyle bir tecelli-i ehadiyeti vardır ki, bütün esbab iktidar ve ihtiyar sahibi oldukları farz edilse dahi, o sikkenin ne mislini ve ne taklidini, ne münferiden ve ne müçtemian yapmaktan âcizdirler. Buna binaen şeffaf şeylerde görünen o timsaller şemsin timsali olup, şemsten o şeffaf şeylere in'ikas etmiş olduklarına hükmedilmediği takdirde, o sayısız katrelerde ve zerrelere (her birisinde) hakikî bir şemsin maddesiyle mevcut bulunduğu hükmetmek lâzım gelir.

Kezalik Şems-i Ezelî'nin şualar menzilesinde olan tecelli-i esmasının nokta-i merkeziyesi olan hayat, Şems-i Ezelî'ye isnad edilmediği takdirde, bir sins, bir çiçeğe varıncaya kadar her bir zîhayatta nihayetsiz bir kudret, muhit bir ilim, mutlak bir irade gibi Vâcib-ül Vücud'dan maada hiçbir şeyde vücudu mümkün olmayan sair sıfatların mevcut olmasına cahilane, ahmakane, gülünç bir bâtil hüküm lâzımgelir. Ve aynı zamanda, şu bâtil hüküm ile her bir zerreye ve her bir sebebe bir uluhiyet-i mutlakayı isnad etmekle sayısız şerikleri isbat etmek mecburiyeti hasıl olur.

Maahaza tohum olacak bir habbe veya bir çekirdekteki garib, acib, muntazam vaziyete bakınız ki; o habbe, tohumu olacak cismin bütün eczâsıyla münasebetdar olduğu gibi, nev'iyle yani ebna-yı cinsiyle de ve bütün mevcudat ile de münasebetleri vardır. Ve onlara karşı o münasebetleri nisbetinde vazifeleri vardır. Eğer o tohumcuk habbenin Kadir-i Mutlak'tan nisbeti kesilip kendi nefesine isnad edilirse, yani kendi kendine olmuştur denilirse, her bir tohumda, her şeyi görececek bir gözün ve her şeye muhit bir ilmin bulunmasını itikad etmek lâzım gelir. Bu ise, sâbık temsilde her bir şeffaf zerrede hakikî bir şemsin vücudunu iddia etmek gibi gülünç bir hamakattır.

DÖRDÜNCÜ LEM'A: Bir kitab el yazısıyla yazılırsa, yalnız bir adama ve bir kaleme ihtiyaç vardır. Fakat matbaada basılırsa, kalem işini gören pek çok demir kalemler lâzımdır. Ve o demir harfleri yapmak için ustalar ve âlât ve edevat ve mürettibler gibi çok şeylere ihtiyaç olur. Kezalik şu kitab-ı kâinatta yazılı satırlar, kelimeler ve harflerin bir Vâhid-i Ehad'in kalem-i kudretiyle yazılmış olduğu cihete hükmeden adam, pek rahat ve kolay ve mâkul bir yola sülûk etmiş olur. Fakat, o yazıları, o harfleri tabiata ve esbaba isnad eden herifler, imtina ve muhalin en suûbetli ve çıkmaz bir yoluna zehab etmiş olurlar. Çünkü bu yola zehab edenler için tek bir zîhayatın tab' ve bastırılma

sh: » (Ms: 13)

sı için ekser kâinatın tab'ını lâzım olan techizat lâzımdır. Bu ise, vehmin kabul edemediği bir hurafedir.

Ve keza toprağın, suyun, havanın her bir cüz'ünde nebatat adedince mânevî gizli matbaalar lâzımdır ki, mahiyetleri ve cihazları mütehalif sayısız meyve ve çiçeklerin teşkilâtını yapabilsinler. Veyahut o nebatatı o kadar zînet ve intizamlarıyla beraber yeşillendirmek için, o üç unsurun herbir cüz'ünde bütün ağaçların, meyvelerin ve çiçeklerin hâssalarını, cihazlarını ve mîzanlarını bilip yapabilecek bir kudret, bir ilim lâzımdır. Çünkü bu üç unsurun her bir cüz'ü, her

İşte birbirine muhalif nihayet derecede karışık olan o enva'-ı kesireyi kemal-i imtiyaz ile ihya etmek ve hatasız, haltsız, galatsız olarak mümtazane iade etmek nihayetsiz bir kudrete ve muhit bir ilme sahip olan Zât-ı Zülcelal'in hâtem-i has ve sikke-i mahsusasıdır.

Ve keza sath-ı arz sahifesinde kusursuz, noksansız, sehivsiz kemal-i intizamla üç yüz binden fazla risaleleri yazmak, öyle bir Zâtın sikke-i mahsusasıdır ki, her şeyin iç yüzü, her şeyin kilidi onun elindedir. Ve hiç bir şey onun teveccühünü başkasından çevirip kendisine hasredemez.

Hülâsa: Sath-ı arzda altı ay zarfında, beşerin haşrini temsil eden o sayısız haşir ve neşirlerde görünen Rubûbiyetin o tasarruf-u azîminde pek yüksek, büyük ve ince nakışlı bir hâtemi vardır. Mahlûkatın icadında görünen şu intizamlar, sühuletler, sür'atler, imtiyazlar hep o hâtemin parıltısından meydana geliyorlar. Evet her bahar mevsiminde pek hakîmâne, basîrâne, kerîmâne faaliyetler başlar ve hârikulâde san'atlar yapılır. Ve bütün bu ameliyat, kemal-i sür'atle, sühuletle muntazaman cereyan etmekte olduğu görünür.

İşte, bu hârikulâde faaliyetler öyle bir Zâtın hâtemidir ki, hiç bir mekânda olmadığı halde, her mekânda ilim ve kudretiyle hâzır ve nâzırdır.

YEDİNCİ LEM'A: Bakınız! Aktar-ı semavat ve arz sahifeleri üstünde hâtem-i Ehadiyet görüldüğü gibi, kâinatın heyet-i mecmuasının büyük sahifesi üzerinde de pek vazih bir surette hâtem-i tevhid görünmektedir.

Evet bu âlem pek muhteşem bir saray veya muntazam bir fabrika veya mükemmel bir şehirdir. Bu fabrika-i kâinatın eczası, efradı ve enva'ı, âlât ve edevatı arasında hakîmâne bir muarefe ve tanışmak ve dostâne bir mükâleme ve konuşmak ve pek kerîmâne bir muavenet ve yardımlaşmak vardır ki, kemal-i sür'atle pek uzun mesafelerden birbirinin savtını işitir ve ihtiyacını görür gibi derhal imdadına yetişir, ihtiyacını defeder. Evet semadaki ecram ve yıldızların birbirine ve arza verdikleri ziya, hararet, bilhassa arza yaptıkları sair yardımlarını görüyorsunuz. Ve keza bulut ile arz arasında cereyan eden su alış-verişine bakınız ki, arz suyu buhar şeklinde buluta veriyor, bulut da ken

sh: » (Ms: 15)

LEMALAR

Ahmet Türkan tarafından yazıldı
Pazartesi, 29 Nisan 2024 05:55 -

di fabrikalarında lâzımgelen ameliyatı yaptıktan sonra buz, kar, yağmur şeklinde iade ediyor. Sanki o camid cirmeler, lisan-ı halleriyle telsiz telgraf gibi birbiriyle konuşur ve yekdiğerine arz-ı ihtiyaç ediyorlar. Bilhassa bütün o ecram âdeta el ele vermiş gibi, kemal-i ciddiyetle zevilhayata lâzım olan şeyleri tedarik etmek hizmetinde sa'y ediyorlar ve bir Müdebbir'in emrine bağlı olup bir gayeye teveccüh ediyorlar.

Evet şu teavün kanununa ittibaen, şems, kamer, gece ve gündüz, yaz ve kış taraflarından yapılan yardımlar sayesinde, şu hayvanların erzakını yetiştiren nebatat izn-i İlâhî ile meydana gelir. Hayvanat da emr-i Rabbânî ile beşerin ihtiyacatını yerine getirir. Bal arısıyla ipek böceğinin insanlara yaptıkları yardımlar, bu dâvayı isbat eder.

Evet bu gibi eşya-yı camidenin yekdiğerine yaptıkları şu yardımlar, pek aşikâr bir delildir ki, onlar kerim bir Müdebbir'in hademesi ve amelesi olup onun emri ile, izni ile iş görürler.

SEKİZİNCİ LEM'A: Gıda olarak mahlûkata, bilhassa hayvanata taksim edilen rızıklara dikkat lâzımdır ki, bu rızık vakt-i muayyeninde yetişir, vakt-i ihtiyaçta sevk edilir. Ve derece-i ihtiyaç nisbetinde yapılan sevkiyatta büyük bir intizam vardır. İşte, bu umumî rızık hakkında görünen geniş ve muntazam rahmet ve inayetler, ancak her şeyin mürebbîsi ve her şeyin müdebbiri ve her şey yed-i teshîrinde bulunan bir zâtın hâtem-i hassı olabilir.

DOKUZUNCU LEM'A: Bakınız! Âlem-i arz ve bütün cüz'iyat üstünde hâtem-i Ehadiyet bulunduğu gibi, dağınık neviler ve muhit unsurlar üstünde de aynen o hâtem-i Ehadiyet bulunur.

Evet bir tarlaya tohum ekilmesinden anlaşılıyor ki, o tarla tohum sahibinin mülküdür. Ve o tohum da, o tarla sahibinin malıdır. Yani o buna, bu da ona şehadet ediyorlar.

Kezalik kâinattaki masnuat, tohum gibidir. Âlem ve anasır da tarla gibidir. Her iki tarafın lisan-ı halleriyle ettikleri şehadete göre, masnuat ile âlem-i anasır, yani tohum ile tarla ve muhit ile muhat, (hep) bir Sâni'-i Vâhid'in yed-i tasarrufundadır. Demek edna bir mahlûka yapılan tasarruf-u hakikî ve zaîf bir mevcuda edilen tevcih-i Rubûbiyet, âlem ve anâsır kabza-i tasarrufunda bulunan Zâta mahsus olduğu gibi, herhangi bir unsurun da tedvir ve tedbiri, bütün hayvanat ve nebatatı kabza-i Rubûbiyetinde tutup terbiye eden aynen o Zâta mahsustur. İşte, hâtem-i tevhid dediğimiz budur. Eğer bir şeye temellük etmeğe niyetin varsa, meydana çık,

kendini tecrübe et, bak ne söylüyorlar! En cz' bir ferd, "Ancak nev'imi yaratan beni yaratabilir." diyor.

sh: » (Ms: 16)

Çünki efrad arasında misliyet vardır. Ve arzın her tarafında dağınık bir surette bulunan en küçük bir nev', "Beni yaratabilen ancak arzı yaratandır" söylüyor.

Arza bak ne söylüyor? Sema ile aralarında alış-verişı bulunduğu iin "Beni halkedebilen, ancak mecmu-u kâinatı halkeden Zâttır." diyor. nki aralarında tesand vardır.

ONUNCU LEM'A: Arkadaş! Hayat ve ihya ve zevilhayat ile her bir cz' ve cz'ye ve her bir küll ve kllye ve kâinatın heyet-i mecmuasına darbedilen tevhid hâtemlerinden bir kısım misalleri, mezkr beyanattan anlaşıldı. Şimdi dinle! Enva' ve külliyyat üstüne vaz'edilen vahdaniyet sikkelerinden bir taneyi zikredeceğiz. Şöyle ki:

Tek bir semere ile semeredar şecerenin yaradılışlarındaki subet ve shlet birdir. nki ikisi de bir merkeze bakar, bir kanuna bağlıdır, terbiye ve keyfiyetleri birdir. Mâlmdur ki, merkezin ittihadı, kanunun vahdeti, terbiyenin vahdaniyeti sayesinde külfet, meşakkat, masraf azalır ve öyle bir kolaylık hasıl olur ki, pek ok semereleri olan bir ağaç yed-i vâhide, tek bir semerenin yapılışı da eyâdi-i kesireye tevdi edildiğı zaman, her iki tarafın yapılışları shlete bir olur. Ve aralarında yaradılışa fark yoktur. ok adamlar tarafından yapılan bir semerenin terbiyesi iin lâzım olan cihazat ve âlât  edevat ve saire, bir adam tarafından yapılan semeredar şecerenin terbiye ve yapılması iin de aynen o kadar malzeme lâzımdır. Yalnız keyfiyete fark olabilir. Meselâ:

Bir ordu askere yapılan elbise tedariki iin ne kadar âlât, edevat ve makine lâzımdır; bir neferin elbisesi iin de o kadar âlât  edevat lâzımdır. Ve keza bir kitabın bin nüshasıyla bir nüshasının creti matbaaca birdir. Bazan da tek bir nüshanın tab'ı daha fazla bir ücrete tâbi tutulur. Buna kıyasen, bir matbaayı bırakıp ok matbaalara baş vurulursa, birkaç kat fazla ücretlerin verilmesi lâzımgelir. Evet kesret vahdete isnad edilmediğı takdirde, vahdeti kesrete isnad etmek mecburiyeti hasıl olur. Demek, dağınık bir nev'in icadındaki shlet-i hârika, vahdet ve tevhid sırrına bağlıdır.

ONBİRİNCİ LEM'A: Arkadaş! Bir nev'in efradı arasındaki tevafuk ve bir cinsin enva'ı arasında âza-yı esasiyede bulunan müşabehet, sikkenin ittihadına, kalemin vahdetine delalet ettiklerinden anlaşılıyor ki, bütün mütevakıf ve müteşabihler, yani birbirine benzeyen çokluk, bir Zât-ı Vâhid'in eser-i san'atıdır.

Kezalik inşa ve icadlarda görünen řu shlet-i mutlaka, bütün mev

sh: » (Ms: 17)

cudatın bir Sâni'-i Vâhid'in eseri olduğunu, vücub derecesinde istilzam ediyor. Aksi halde, suubet, güçlük öyle bir derece-i imtina ve muhaliyete çıkacaktır ki, o cins ve nevilerin ademden vücuda çıkmalarına bir sed çekilmiş olur. Binaenaleyh Cenab-ı Hakk'ın zâtında şeriki olmadığı gibi -çünki intizam bozulur, âlem fesada gider- fiilinde de şeriki yoktur. Çünkü subetten, güçlükten dolayı âlemin ademden çıkmamasına sebep olur.

ONİKİNCİ LEM'A: Arkadaş! Hayat, Hâlık'ın Ehadiyetine bürhan olduğu gibi, mevt de devam ve bekasına bir delildir. Evet nasıl akan nehirlerin, dalgalanan denizlerin kabarcıkları ve yeryüzünde bulunan sair şeffaflar, şemsin ziyâ ve timsallerini göstermekle şemsin vücuduna şehadet ettikleri gibi; o kabarcık gibi şeffaflar ölüp, söndükten sonra yerlerine müteselsilen gelip geçen emsalleri, yine şemsin ziya ve timsallerini gösterdiklerinden, şemsin devam ve bekasına ve bütün o şuaat, celevat ve timsallerin bir Şems-i Vâhid'in eseri olduklarına şehadet ediyorlar. İşte o şeffaflar, vcudlarıyla şemsin vücuduna ve ademleri ve ölümleriyle de şemsin devam ve bekasına delalet ediyorlar.

Kezalik mevcudat, vücuduyla "Vâcib-l Vücud'un vücub-u vücuduna ve ölüm ve zevaliyle, tecedddî bir teselsül ile yerlerine gelen emsali, Sâni'in ezelî ve ebedî vâhidiyetine şehadet ediyorlar.

Evet leyl ve neharın ihtilâfı, fusul-i erbaanın tahavvülü ve unsurların tebeddülü hengâmlarında meydana çıkan řu güzel mevcudat ve bu lâtif masnuatta devamla cereyan eden mübâdele ve devr ü teslim muamelesi kat'î bir şehadetle, sermedî, âlî, dâim-t tecellî bir Sahib-i Cemal'in vücuduna ve bekasına ve vahdetine şehadet eden kat'î bir brhandır.

Ve keza senevî inkılâblarda, müsebbebat ile esbabın birlikte ölüm ve zevali ve sonradan ikisinin yine birlikte iadeleri, esbabın da müsebbebat gibi âciz masnû ve mahlûklardan olduğuna delalet ettiği gibi; bu masnuat ve mevcudatın, bir Zât-ı Vâhid'in müteceddid bir san'atı olduğuna da şehadet eder.

ONÜÇÜNCÜ LEM'A: Arkadaş! Zerrelere tut, seyyarelere kadar ve nakışlardan şemslere varıncaya kadar her şey, zâtında, hakikatında sabit olan "acz ve fakr"ın lisan-ı hâliyle Sâniin vücub-u vücudunu ilân eder.

Ve keza acziyle beraber, nizam-ı umumînin bozulmaması için, hâmil bulunduğu acib ve mühim vazifeler cihetiyle Sâni'in vahdetine dela

sh: » (Ms: 18)

let eder. Binaenaleyh Sâni'in vâcib ve vâhid olduğuna her şeyde iki şahid olduğu gibi, Hâlıkın Ehad ve Samed olduğuna da her bir zîhayatta iki âyet vardır. (*)

ONDÖRDÜNCÜ LEM'A: Arkadaş! Mevcudat, Cenab-ı Hakk'ın vücub-u vücud ve vahdetine şehadet ettiği gibi, celâlî, cemalî, kemalî olan cemi' sıfâtına da delalet etmekle Hâlık'ın zâtında naks ve kusur olmadığını ve şuunatında, sıfâtında ve esmâsında ve ef'alinde de naks ve kusur bulunmadığını ilân ediyor.

Zira, eserin kemali bilmüşahede fiilin kemaline, fiilin kemali bilbedahe ismin kemaline, ismin kemali bizzarure sıfatın kemaline, sıfatın kemali hads-i yakînle şuûnatın kemaline delalet eder. Şe'nin kemali ise, hakkalyakîn bir suretle Zâtın kemalini gösterir.

Binaenaleyh bir kasrın ve bir sarayın nukuş ve tezyinatındaki mükemmeliyet, sâni' ve mühendisin yaptıkları o nakışlar üstünde ve tezyinat altında görünen ef'alın mükemmeliyetine delâlet eder.

Ef'alın mükemmeliyeti dahi, o Sâniin taktığı isim ve lâkabların mükemmeliyetini gösterir. Esmânın mükemmeliyeti, sıfâtın mükemmeliyetine delâlet eder. Sıfâtın mükemmeliyeti, şûnatın mükemmeliyetini tasrih eder. Şûnatın mükemmeliyeti dahi o nakkaşın mükemmeliyet-i zâtına delalet eder.

Kezalik kâinatta görünen âsârın kemali, hadsî bir müşahede ile ef'alın mükemmeliyetine, ef'alın kemali de fâilin kemal-i esmâsına, esmânın kemali sıfâtın kemaline, sıfâtın kemali şuunat-ı âtiyenin kemaline, şuunatın kemali Zât-ı Zülcelal'in kemaline delalet eder.

(*) İhtar: Kâinatın eczasından her bir cüz'n ellibeş lisanla Vâhid-i Ehad ve Vâcib-l Vücud'u ilân etmekte olduğunu, Kur'anın feyzinden fehmedip, icmâlen "Katre" namındaki eserimde beyan etmişimdir. Arzu eden oraya müracaat etsin.

sh: » (Ms:19)